

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní Mgr. Helenou Konečnou ve věci

žalobce: **M. N.**
zastoupen JUDr. Ing. Jiřím Špeldou, advokátem
se sídlem Šafaříkova 666/9, 500 02 Hradec Králové

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR**
Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 1. 2018, čj. OAM-836/ZA-ZA11-ZA08-2017, ve věci mezinárodní ochrany

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 1. 2018, čj. OAM-836/ZA-ZA11-ZA08-2017, se zrušuje a věc se mu vrací k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému zástupci žalobce JUDr. Ing. Jiřímu Špeldovi, advokátu se sídlem Šafaříkova 666/9, Hradec Králové, se přiznává odměna ve výši 6.800 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Krajského soudu v Hradci Králové do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou došlou zdejšímu krajskému soudu dne 9. 2. 2018 domáhal přezkoumání výše uvedeného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo jeho řízení o udělení mezinárodní ochrany zastaveno dle § 25 písm. j) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).
2. Žalovaný ve svém rozhodnutí konstatoval, že správnímu orgánu není po opuštění pobytového střediska žalobcem známo jeho místo pobytu a že na základě dosud zjištěného stavu věci nebylo možno o jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany rozhodnout, protože aktuálně shromážděné podklady neumožnily zjištění stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Proto řízení o žádosti žalobce zastavil.

II. Shrnutí argumentace obsažené v žalobě

3. Žalobce namítl, že v řízení o udělení mezinárodní ochrany byl jako účastník zkrácen na svých právech, proto rozhodnutí žalovaného napadá v celém rozsahu výroku. Navrhl, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Má zato, že správní orgán porušil § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), neboť nezjistil stav věci způsobem, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a v rozsahu, který je nezbytný vzhledem ke konkrétním okolnostem případu (§ 2 odst. 4 správního řádu). Porušil i ustanovení § 25 zákona o azylu, neboť nebyly důvody pro zastavení řízení.
4. V doplnění žaloby žalobce namítl, že pro správním orgánem zvolený postup ve věci je třeba kumulace obou podmínek stanovených zákonem, tj. jednak že nelze zjistit místo pobytu žadatele, jednak že na základě dosud zjištěného stavu nelze rozhodnout. Žalobce se domnívá, že při opuštění pobytového střediska nepotřeboval povolení, měl pouze ohlašovací povinnost, neboť podle ustanovení § 82 odst. 2 zákona o azylu může žadatel opouštět pobytové středisko na dobu nejdéle 15 dnů v kalendářním měsíci. Potřeba povolení je vyžadována až na další dny. Požadavek povolení je proto v jeho případě rozporu se zákonem. Dle žalobce žalovaný ani nezmínil v odůvodnění rozhodnutí, jakým způsobem se snažil místo pobytu žalobce zjistit. Dokonce ani netvrdí, že místo pobytu žadatele nešlo zjistit, jen uvedl, že ode dne opuštění pobytového střediska, tedy týden, mu není místo pobytu žalobce známo. Žalobce má proto zato, žalovaný rozhodl předčasně, nenaplnil první zákonnou podmínku a své rozhodnutí náležitě nezdůvodnil, proto je nepřezkoumatelné. Z následného dění je i zřejmé, že se žalobce do pobytového střediska vrátil, když mu tam bylo předáno touto žalobou napadené rozhodnutí.
5. Dle žalobce nebyla naplněna ani druhá podmínka pro zastavení řízení daná zákonem, tj. že na základě dosud zjištěného stavu věci nelze rozhodnout, neboť aktuálně shromážděné podklady neumožňují zjištění stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Jednak je odůvodnění napadeného rozhodnutí zcela nekonkrétní a není zřejmé, proč za 2,5 měsíce neshromáždil dostatek podkladů k rozhodnutí, a proč tedy např. nepředvolal žalobce k doplňujícímu pohovoru, apod. I proto je dle žalobce zřejmé, že žalovaný přijal své rozhodnutí předčasně. Nedostatečné odůvodnění splnění této druhé podmínky činí dle žalobce rozhodnutí žalovaného rovněž nepřezkoumatelným.

III. Shrnutí vyjádření žalovaného

6. Žalovaný ve vyjádření k žalobě popřel oprávněnost žalobních námitek a setrval na správnosti žalobou napadeného rozhodnutí, na které odkázal, stejně jako na obsah správního spisu, a navrhl zamítnutí žaloby.
7. Žalovaný vyslovil přesvědčení, že bylo postupováno legitimně, když řízení bylo dle ustanovení § 25 písm. j) zákona o azylu zastaveno, neboť žalobce dne 2. 1. 2018 Pobytové středisko v Kostelci nad Orlicí svévolně opustil, aniž by žalovanému oznámil místo svého dalšího pobytu. Žalovaný upřesnil, že dle § 82 odst. 1 zákona o azylu je žadatel o udělení mezinárodní ochrany povinen písemně oznámit ministerstvu opuštění pobytového střediska na dobu delší než 24 hodin. V oznámení žadatel o udělení mezinárodní ochrany uvede adresu, kde se bude zdržovat a délku pobytu mimo pobytové středisko. Opuštění pobytového střediska na dobu delší než 3 dny je žadatel o udělení mezinárodní ochrany povinen písemně oznámit ministerstvu nejméně 24 hodin před odchodem z pobytového střediska. Z uvedeného ustanovení § 82 cit. zákona rovněž vyplývá, že žadatel může opouštět středisko nejdéle na 15 dnů (§ 82 odst. 2 zákona), avšak až po splnění povinností uvedených v § 82 odst. 1 zákona o azylu. Zákon naopak nepožaduje, aby žalovaný uváděl, jakým způsobem se snažil zjistit místo pobytu žalobce. Z evidenční karty žalobce vyplývá, že tento se do pobytového střediska vrátil až dne 18. 1. 2018, tedy po více než 15 dnech od svévolného odchodu. V odůvodnění napadeného rozhodnutí je konkrétně uvedeno, že aktuálně shromážděné podklady neumožňují zjištění stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Další, bližší konkretizaci zákon nepožaduje.

IV. Posouzení věci krajským soudem

8. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu žalobních námitek v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen "s. ř. s."). Učinil tak bez nařízení jednání postupem za podmínek stanovených dle ustanovení § 51 odst. 1 věty druhé s. ř. s. Po prostudování předloženého správního spisu dospěl soud k následujícím skutkovým zjištěním a právním závěrům, přičemž žalobu shledal důvodnou.
9. Z předloženého správního spisu vyplynulo, že žalobce podal dne 12. 10. 2017 žádost o udělení mezinárodní ochrany, dne 18. 10. 2017 poskytl správnímu orgánu údaje k žádosti a stejného dne s ním byl proveden i pohovor.
10. Ve správním spise je dále založena žádost žalobce o povolení opuštění pobytového střediska ze dne 7. 12. 2017 na dobu od 8. 12. 2017 do 1. 1. 2018, je zde uvedena i adresa pobytu během opuštění střediska (S., G. 1433/11). Opuštění pobytového střediska bylo 7. 12. 2017 povoleno. Dále je zde založen úřední záznam ze dne 8. 1. 2018, v němž je zaznamenáno, že dle hlášení Správy uprchlických zařízení Ministerstva vnitra ze dne 2. 1. 2018 žalobce dne 2. 1. 2018 svévolně opustil Pobytové středisko v Kostelci nad Orlicí, aniž by oznámil místo svého dalšího pobytu. Téhož dne vydal žalovaný žalobou napadené rozhodnutí, jímž řízení o žádosti žalobce zastavil dle § 25 písm. j) zákona o azylu. Z dalších listin došlých Ministerstvu vnitra, odboru azylové a migrační politiky, dne 19. 1. 2018 (dle razítka) vyplývá, že dne 18. 1. 2018 byl žalobce rakouskou policií předán v Mikulově zpět českým úřadům ve smyslu dublinského nařízení. Dne 19. 1. 2018 byl žalobce předvolán k převzetí rozhodnutí žalovaného, to převzal za přítomnosti tlumočníka dne 30. 1. 2018.
11. Předmětem soudního přezkumu v posuzované věci je rozhodnutí žalovaného, který, jak je již shora uvedeno, aplikoval v daném případě § 25 písm. j) zákona o azylu.

V napadeném rozhodnutí uvedl, že žalobce opustil dne 2. 1. 2018 bez povolení Pobytové středisko Kostelec nad Orlicí a že od tohoto dne není správnímu orgánu známo jeho místo pobytu. Konstatoval, že na základě dosud zjištěného stavu věci nebylo možno o žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany rozhodnout, protože aktuálně shromážděné podklady neumožnily zjištění stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Proto řízení o žádosti žalobce zastavil.

12. Dle ustanovení § 82 odst. 1 zákona o azylu je žadatel o udělení mezinárodní ochrany povinen písemně oznámit ministerstvu opuštění pobytového střediska na dobu delší než 24 hodin. V oznámení žadatel o udělení mezinárodní ochrany uvede adresu, kde se bude zdržovat, a délku pobytu mimo pobytové středisko. Opuštění pobytového střediska na dobu delší než 3 dny je žadatel o udělení mezinárodní ochrany povinen písemně oznámit ministerstvu nejméně 24 hodin před odchodem z pobytového střediska. Podle odstavce 2 téhož ustanovení žadatel o udělení mezinárodní ochrany hlášený k pobytu v pobytovém středisku může toto středisko opouštět na dobu nejdéle 15 dnů v kalendářním měsíci. Podle odstavce 3 citovaného ustanovení ministerstvo může povolit opuštění pobytového střediska na další dny v kalendářním měsíci nad dobu stanovenou v odstavci 2, nebrání-li to řádnému provádění řízení ve věci mezinárodní ochrany, a pokud žadatel o udělení mezinárodní ochrany uvedl, že se na oznámené adrese bude zdržovat alespoň 15 dní.
13. Dle ustanovení § 25 písm. j) zákona o azylu se řízení o udělení mezinárodní ochrany zastaví, jestliže nelze zjistit místo pobytu žadatele o udělení mezinárodní ochrany a na základě dosud zjištěného stavu věci nelze rozhodnout.
14. Z uvedeného vyplývá, že žalobce byl jako žadatel o mezinárodní ochranu povinen ministerstvu oznámit opuštění pobytového střediska na dobu delší než 24 hodin a uvést adresu, na které se bude zdržovat; na dobu nad 15 dnů v kalendářním měsíci pak je vyžadováno povolení. Žaloba namítala, že vyžadováním povolení k opuštění pobytového střediska po žalobci, který byl mimo toto středisko od 2. 1. 2018 a již dne 8. 1. 2018 bylo vydáno rozhodnutí o zastavení řízení, žalovaný rozšiřuje jeho povinnosti nad rámec zákona. K tomu je však nutno připomenout, že žalovaný nezastavil řízení proto, že by žalobce neměl na uvedené dny povolení, ale proto, že žalovanému nebylo ode dne 2. 1. 2018 známo místo pobytu žalobce a že aktuálně shromážděné podklady neumožnily zjištění stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti.
15. Krajský soud nicméně musel žalobě přisvědčit v tom, že ani z napadeného rozhodnutí, ale dokonce ani ze správního spisu, není zřejmé, jakým způsobem se žalovaný místo pobytu žalobce pokusil zjistit, aby mohl dospět k závěru, že „místo pobytu žadatele (tj. žalobce) nelze zjistit“, jak vyžaduje dikce ustanovení § 25 písm. j) zákona o azylu, což bezesporu nelze zaměňovat s nenahlášením pobytu žalobcem. Obsah správního spisu nevypovídá nic o jakékoliv iniciativě žalovaného zjistit pobyt žalobce (adresu), na které se v době odchodu, resp. „nenávratu“ z předchozího povoleného opuštění pobytového střediska, zdržoval. Navíc právě v předchozí žádosti žalobce o povolení opuštění pobytového střediska ze dne 7. 12. 2017 (na dobu od 8. 12. 2017 do 1. 1. 2018) byla uvedena i adresa jeho pobytu během této doby (S., G. 1433/11), takže se přímo nabízelo ověřit, zda se na tomto místě stále ještě nezdržuje (z ničeho nevyplyvá, zda to bylo učiněno). Pro žalovaného, jako součásti ministerstva vnitra, pod které spadají všechny složky policie, nemůže být obtížné či nepřiměřeně náročné ověřit v takovýchto případech pobyt žadatele o mezinárodní ochranu minimálně na adresách, které sám v řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvede. Na tom nemůže nic změnit strohé

sdělení Správy uprchlických zařízení MV, že žadatel opustil dne 2. 1. 2018 bez povolení pobytové středisko a že od uvedeného dne není správnímu orgánu známo místo jeho pobytu. Jak je uvedeno shora, není možné ztotožňovat nemožnost zjištění místa pobytu žadatele s neznalostí jeho pobytu. Nutno poznamenat, že z listin založených ve správním spise vyplývá, že o skutečnosti, že dne 18. 1. 2018 byl žalobce rakouskou policií předán českým úřadům, se žalovaný dozvěděl až po vydání rozhodnutí o zastavení řízení. Při přezkoumání správního rozhodnutí však soud vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodnutí správního orgánu (viz § 75 s. ř. s.). Z pohledu splnění té podmínky pro zastavení řízení, která spočívala v tom, že místo pobytu žalobce nelze zjistit, je tedy napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné.

16. Nad rámec uvedeného lze dodat, že se samotným porušením pravidel pro opuštění pobytového střediska stanovených v § 82 zákona o azylu zákon nespojuje možnost zastavení řízení. Takové jednání je možno považovat za přestupek s možností uložit sankci ve formě pokuty dle § 93 odst. 3 písm. m) zákona o azylu. Krajský soud přisvědčuje žalobě i v tom, že dle ustanovení § 25 písm. j) zákona o azylu musí být kromě nezjistitelnosti místa pobytu současně splněna i další podmínka, a to, že dosud zjištěný stav věci nestačí k rozhodnutí o žádosti. K datu vydání napadeného rozhodnutí žalovaný kromě údajů poskytnutých k žádosti měl i výstup z pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Ve spise nejsou toliko žádné zprávy o situaci v zemi původu. Žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí blíže neuvedl, jaké skutečnosti pro rozhodnutí ve věci samé mu ještě scházejí. Pokud by se snad mělo jednat pouze o informace o zemi původu, pak tyto nejsou povětšinou závislé na informacích získávaných od žadatelů (tj. žalobce), naopak žalovaný těmito informacemi sám disponuje nebo si je sám obstarává, jak je soudu známo z úřední činnosti v souvislosti s rozhodováním obdobných věcí. Krajský soud ve vztahu k této podmínce proto považuje napadené rozhodnutí rovněž za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.
17. K argumentaci žalovaného, že zákon nepožaduje, aby uváděl, jakým způsobem se snažil zjistit místo pobytu žalobce, ani bližší konkretizaci toho, proč aktuálně shromážděné podklady neumožňují vydání rozhodnutí ve věci, krajský soud uvádí následující. Dle ustanovení § 9 zákona o azylu se na řízení ve věci mezinárodní ochrany použije správní řád (s výjimkou tam taxativně vyjmenovaných ustanovení). Ten upravuje náležitosti správního rozhodnutí ve svém § 68. Dle odstavce 3 tohoto ustanovení se v odůvodnění uvedou důvody výroku nebo výroků rozhodnutí, podklady pro jeho vydání, úvahy, kterými se správní orgán řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů, dále pak i informace o tom, jak se správní orgán vypořádal s návrhy a námitkami účastníků a s jejich vyjádřením k podkladům rozhodnutí. Funkcí odůvodnění správního rozhodnutí je zejména doložit správnost a nepochybně i zákonnost postupu správního orgánu, jakož i vydaného rozhodnutí, jehož jednou z nejdůležitějších vlastností je rovněž přesvědčivost. Jestliže pak správní rozhodnutí podléhá i soudnímu přezkumu, požadavek na řádné odůvodnění rozhodnutí je dán navíc také i tím, že soud musí mít možnost přezkoumat důvody, na základě kterých žalovaný dospěl ke svým závěrům a z jakých konkrétních podkladů vycházel. Napadené rozhodnutí však požadavku na řádné zdůvodnění nedostalo.

V. Závěr a náklady řízení

18. Ze shora uvedených důvodů krajský soud zrušil napadené rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů dle ustanovení § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Právním názorem, který soud vyslovil ve zrušujícím rozsudku, je správní orgán v dalším řízení vázán (§ 78 odst. 1, 4 a 5 s. ř. s.).
19. Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch; žalobci, kterému by jinak jako úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nevznikly.
20. Žalobci byl pro řízení před soudem ustanoven zástupcem advokát, jehož odměnu a výdaje za zastupování hradí stát (§ 35 odst. 8 s. ř. s.). Krajský soud výrokem III. určil odměnu advokáta ve výši podle ustanovení § 9 odst. 4 písm. d), § 7, § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, za dva úkony právní služby po 3.100 Kč (převzetí a příprava zastoupení, písemné doplnění žaloby), tj. 6.200 Kč, dva režijní paušály po 300 Kč podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu, tj. 600 Kč. Celkem se tedy ustanovenému advokátovi přiznává odměna ve výši 6.800 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Krajského soudu v Hradci Králové do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, který o ní také rozhoduje.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 22. července 2019

Mgr. Helena Konečná v. r.
samosoudkyně